

3. Офіційний сайт компанії «МОYO». URL: https://www.moyo.ua/about_shop.html.

REFERENCES

1. Balatskyi, Ye. O., Bondarenko, A. F. (2015). Marketynh. Sumy [In Ukrainian].
2. Kudinova, M. M., Yevtushenko, V. A., Bakhmet, O. V. (2018). Doslidzhennia ta udoskonalennia upravlinnia marketynhovoio diialnistiu orhanizatsii u sferi posluh. *Skhidna Yevropa. Ekonomika, biznes ta upravlinnia - Eastern Europe. Economics, business and management*, 6 (17). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/actual-issue> [In Ukrainian].
3. «МОYO». URL: https://www.moyo.ua/about_shop.html [In Ukrainian].

Новіков Євген Андрійович

*кандидат юридичних наук, науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

УКРАЇНЬСЬКА ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

В доповіді розглянуто особливості діяльності Української інтегрованої система трансферу технологій, мета її створення та завдання які були поставлені перед нею. Проаналізовано суб'єктний склад учасників та їх правовий статус відносно один одного. Досліджено процес вступу до УІСТТ та які кроки є обов'язковим для отримання статусу учасника мережі.

Ключові слова: українська інтегрована система трансферу технологій, трансфер технологій, мережа трансферу технологій

Novikov Evhen

*Candidate of Legal Sciences, Researcher of Scientific and Research
Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine*

UKRAINIAN INTEGRATED TECHNOLOGY TRANSFER SYSTEM FEATURES OF CONSTRUCTION AND FUNCTIONING

The report looks at the features of the Ukrainian Integrated Technology Transfer system, the purpose of its creation and the tasks that have been set before it. The subject composition of the participants and their legal status relative to each other are analyzed. The process of joining the USTT is explored and what steps are required to become a network member.

Keywords: Ukrainian integrated technology transfer system, technology transfer, technology transfer network

В Україні після проголошення незалежності було здійснено декілька спроб організувати дієву мережу трансферу технологій. Серед реалізованих проєктів найбільш вдалою вважається Українська інтегрована система трансферу технологій (далі – УІСТТ), до структури якої входять сім регіональних і галузевих центрів і 17 центрів трансферу технологій науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів України. Мережа створена за рішенням Державного агентства з питань науки, інновацій і інформації України і покликана забезпечити накопичення і здійснення оперативного обміну інформацією між розробниками і споживачами інноваційної продукції. УІСТТ має забезпечувати функціонування каналів трансферу для просування інформаційних технологій, високотехнологічної продукції та послуг на внутрішній і зовнішні ринки.

Мета створення УІСТТ полягає у формуванні ефективного інструменту, спрямованого на комплексну і систематичну підтримку процесів ТТ, розширення регіональної та міжрегіональної взаємодії між суб'єктами інноваційної діяльності та ТТ і створення умов для просування інноваційних технологій та високотехнологічної продукції на внутрішній та зовнішній ринки (ст. 2 Регламенту) [1]. Що стосується її головних завдань, то вони сформовані у Регламенті роботи УІСТТ:

– виявлення технологічних потреб і наявних технологічних розробок у наукових організаціях, підприємствах і компаніях;

– формування єдиної бази технологічних запитів та пропозицій; забезпечення відкритого доступу до інформації щодо технологій та інших об'єктів інтелектуальної власності, які мають комерційну цінність;

– поширення технологічної інформації серед наукових організацій та підприємств;

– допомога науковим організаціям та підприємствам у пошуку партнерів для здійснення ТТ як в Україні, так і за кордоном;

– створення прозорого процесу взаємодії технологічних брокерів та потенційних покупців; пошук партнерів для реалізації міжнародних інноваційних проектів, включаючи спільну участь у проектах, фінансованих Європейською Комісією [1].

Аналіз завдань мережі УІСТТ пересвідчує, що основний акцент в її діяльності у сфері ТТ робиться на наукові організації та підприємства. На жаль, жодне з поставлених завдань не адресоване науковцям, які працюють поза виробничим процесом або не в наукових організаціях, але при цьому здатні створювати технології та інноваційний продукт під час власних досліджень. Отже, науковець-фізична особа не належить до самостійних учасників МТТ, залучаючись до неї як працівник наукової організації чи навчального закладу. Відповідно МТТ не є професійною установою або організацією, що об'єднує фізичних осіб за фахом чи спеціалізацією для визначення, реалізації та захисту їх прав та законних інтересів, однак при цьому належить до правового механізму об'єднання їх знань, навичок та дій для подальшого удосконалення та використання в реальному секторі економіки отриманих ними результатів наукової та науково-технічної діяльності, що містять об'єкти права інтелектуальної власності та технології.

До основних завдань МТТ, як вже зазначалося, належить обмін інформаційними даними щодо створених результатів науково-технічної діяльності, нових розробок та технологій, з одного боку, а з другого, щодо запитів суб'єктів комерційної діяльності стосовно необхідних їм інноваційних продуктів. Такі інформаційні бази даних утворюють технологічні профілі, які складаються з технологічних запитів / технологічних пропозицій (далі – ТЗ/ТП) клієнтів. Шаблон

технологічного профілю має вигляд анкети інноваційного проекту. Інформація з якої складається профіль практично повністю збігається з профілями, що використовується в мережах Європейського Союзу, Росії, Білорусії.

Профілі різних МТТ складаються з таких елементів: первинна інформація про технологію, її інноваційність, комерційний аспект, головні переваги порівняно з іншими технологіями, кому належать права інтелектуальної власності.

Діяльність УІСТТ забезпечується різними суб'єктами господарювання – учасниками мережі, кожний з яких виконує різну за предметом діяльність, маючи різний обсяг прав та обов'язків. Чільне місце в структурі мережі займає координатор мережі, який здійснює оперативне управління мережею, сертифікацію, навчання та методичну підтримку учасників мережі, контроль за дотриманням Регламенту роботи, підтримує роботу електронної платформи та веб-сайту мережі, забезпечує розвиток міжнародного співробітництва (п. 3.2 Регламенту) [1]. Координатором мережі призначено державне підприємство Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України (Укртехінформ). Повноваження координатора мережі можна поділити на такі групи: робота з учасниками; організаційне забезпечення електронної платформи; міжнародна співпраця.

Згідно п. 3.1 Регламенту УІСТТ учасниками мережі можуть бути організації інноваційної інфраструктури, які здійснюють свою діяльність у сфері ТТ, мають широку клієнтську базу та можливість надавати своїм клієнтам послуги, визначені Регламентом (розділ 4) [1]. Отож, не кожна організація має шанс отримати статус учасника мережі, а лише ті, які відповідають певним критеріям, а саме: організації, які пов'язані з інноваційною сферою; діяльність організації має бути спрямована у сферу ТТ; приймаються не новостворені організації, а лише ті які працювали в інноваційній сфері та мають власну клієнтську базу. Якщо організація відповідає таким критеріям, для отримання статусу учасника мережі їй необхідно пройти процедуру сертифікації для підтвердження професіоналізму та гарантування надання якісних послуг з пошуку та поширення технологічної інформації.

Процедура отримання членства можна поділити на такі етапи: 1) заповнення анкети та заяви для отримання членства в мережі; 2) розгляд анкети заявника координатором з наступним винесенням рішення; 3) проходження процедури сертифікації; 4) підписання договору про членство у мережі та надання параметрів доступу до електронної платформи.

Після отримання статусу учасника мережі організація наділяється правами та обов'язками, які також можемо поділити на такі групи: робота з клієнтами мережі; робота з електронною платформою. Своїм клієнтам організація надає послуги, передбачені мережею:

- допомогу у формулюванні ТП/ТЗ;
- проведення технологічного аудита;
- розміщення профілів технологічних запитів та пропозицій на електронній платформі;
- інформування про нові ТП/ТЗ, що відповідають потребам клієнта;
- пошук потенційних партнерів і проведення переговорів про технологічне співробітництво;
- надання послуг технологічного брокера;
- інформаційну та консультаційну підтримку клієнтів щодо участі в Рамкових програмах ЄС та допомогу у пошуку партнера;
- інформування та консультування про конкурси і програми, що надають фінансову підтримку проектам комерціалізації технологій;
- просування ТП/ТЗ клієнтів на різних заходах, спрямованих на пошук партнерів (виставках, ярмарках, брокерських заходах тощо);
- інші види послуг (технологічний аудит, маркетинг, консалтингові послуги у сфері захисту інтелектуальної власності, проведення науково-технічної експертизи та ін.) [2].

Однак, з огляду на різноманітність організацій, які беруть у частку діяльності мережі, пропонуємо їх поділити на дві категорії: а) технологічні посередники (агенти); 2) сервісні організації. До технологічних посередників (агентів) відносяться учасники мережі, які здійснюють посередницьку (агентську) діяльність як технологічні брокери щодо передачі (надання) майнових прав на результати науково-технічної діяльності, об'єкти права інтелектуальної власності,

технології та інші інноваційні продукти. Сервісні організації – учасники, які надають допоміжні послуги у сфері ТТ (інформаційні, консалтингові, маркетингові, фінансові, юридичні та інші).

Учасниками УІСТТ є партнери мережі. Згідно з регламентом мережі партнерами є організації інноваційної інфраструктури незалежно від форми власності, що на постійній або тимчасовій основі надають послуги у галузі науково-технічної експертизи, захисту прав інтелектуальної власності, менеджменту, маркетингу, консалтингу, рекламної та інформаційної діяльності (п. 3.3 Регламенту) [1]. Організація, яка має намір отримати статус партнера, повинна мати у своєму штаті спеціалістів, у яких наявні знання для роботи у сфері ТТ. Статус партнера мережі присвоюється тільки після проходження процедури сертифікації організації та укладання відповідного договору з координатором мережі.

Таким чином робимо висновок, що організація – потенційний партнер мережі повинна відповідати певним критеріям, а саме: мати досвід діяльності у сфері ТТ та створення інноваційної продукції, що підтверджується результатами внутрішньої сертифікації; виявити власну ініціативу для отримання статусу партнера мережі. Наведені критерії відповідають принципам побудови МТТ, зокрема, щодо професійності учасників та добровільності участі. Зазначимо, що Регламент мережі не розкриває, чим саме займаються партнери УІСТТ, у чому полягають їх цілі, права та обов'язки. Однак, на наш погляд, предмет діяльності учасників мережі становить надання клієнтам – суб'єктам господарської діяльності допоміжних послуг (інформаційних, фінансових, консалтингових та інших) щодо ТТ, які сприяють передачі (наданню) майнових прав на них від розробників до інших суб'єктів господарювання та їх використанню на всіх стадіях просування технологій та/або їх складових на ринок. У зв'язку із спільними інтересами щодо активізації ринку обігу майнових прав інтелектуальної власності партнери-учасники залучаються до виконання спільних проектів. Однак правове положення партнера як учасника МТТ на відміну від інших учасників не має єдиних засад у різних мережах, вони визначаються на підставі положень регламенту та інших внутрішніх положень цієї організації, а залежать від

конкретних цілей та організаційно-правової форми діяльності мережі. Зокрема, згідно з пунктом 3.5 регламенту мережі партнер може набути статусу учасника мережі [1]. На сайті NTTN зазначено, що партнером можуть стати, окрім підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, й іноземні юридичні особи та міжнародні організації.

Отже, слід констатувати, що партнери як учасники МТТ в Україні, мало чим вирізняються від інших учасників, які надають послуги щодо забезпечення комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Однак, на наш погляд, партнери мережі мають виконувати інші функції: брати участь у безпосередньому розвитку мережі залежно від організаційно-правової форми діяльності, управління майновими та/або немайновими вкладками, вчиняти дії з покращення організації її діяльності, просування, налагодження міжнародних зв'язків. Партнери мають надавати послуги не безпосередньо клієнтам, а адміністратору мережі чи іншим партнерам.

Учасниками мережі УІСТТ є і клієнти. Відповідно до п. 4.3 Регламенту клієнти УІСТТ – це «продавці» та «покупці» технологій: академічні і галузеві науково-дослідні інститути, університети, компанії малого, середнього та великого бізнесу, приватні особи, що здійснюють просування технологічної інформації та пошук технологічних партнерів [1]. Клієнтом мережі може стати будь-яка фізична або юридична особа, що заповнила і надіслала до організації – учасника УІСТТ технологічний профіль для розміщення його на веб-сайті мережі. Саме на етапі розміщення інформації повинен реалізовуватися принцип достовірності інформації, який є ключовим при побудові МТТ. Однак після ліквідації в 2014 р. Державного агентства з питань науки, інновацій і інформації України мережа УІСТТ припинила повноцінно функціонувати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Регламент роботи Української інтегрованої системи трансферу технологій. Офіційний сайт Української інтегрованої системи трансферу технологій. URL: <http://untt.com.ua/ua/materials/support/dokumenti/reglament-roboti-mttu>.

2. Послуги системи мережі УІСТТ. Офіційний сайт Української інтегрованої системи трансферу технологій. URL: <http://untt.com.ua/ua/services>.

REFERENCES

1. Rehlament roboty Ukrainskoi intehrovanoi systemy transferu tekhnolohii. Ofitsiinyi sait Ukrainskoi intehrovanoi systemy transferu tekhnolohii. URL: <http://untt.com.ua/ua/materials/support/dokumenty/reglament-roboti-mttu> [In Ukrainian].

2. Posluhy systemy merezhi UISTT. Ofitsiinyi sait Ukrainskoi intehrovanoi systemy transferu tekhnolohii. URL: <http://untt.com.ua/ua/services> [In Ukrainian].

Панфілова Дар'я Андріївна

адвокат, кандидат юридичних наук,

молодший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0001-6408-3675

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВочИНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Наукова робота присвячена аналізу становлення правового регулювання правочинів з використанням електронних грошей в Україні. На підставі проведеного дослідження було констатовано необхідність та нагальність розробки та прийняття Закону України «Про електронні гроші» та Стратегії реформування національного законодавства у сфері обігу електронних грошей, враховуючи найкращі напрацювання закордонної практики.

Ключові слова: електронні гроші, платіжна інфраструктура, безготівкові розрахунки, криптовалюта, Європейський Союз.